

127 SØNDERBY KLINT

Kystklint med spor af tre gletsjere fra Weichsel

Lokalitetstype

Syd for Assens gnaver havet i en 3 kilometer lang og 25 meter høj klint, så der blottes lag fra tre gletsjere i sidste istid. Der er også tidligere fundet ferskvandslag fra sidste mellemistid.

Geologi

Klintens synlige lag er alle fra Weichsel istiden. De ældste lag er finkornede sedimenter, der svarer til Det Hvide Sand som er beskrevet under lokaliteterne 129 og 201. Dernæst blev der aflejret morænelag fra Det Gammelbaltiske Fremstød, der kom ind over området fra sydøst. Da denne gletsjer smeltede bort, aflejrede smeltevandet et sandlag.

Den nye gletsjer i området var Nordøstfremstødet, der ligeledes aflejrede et morænelag og smeltevandssand.

Det yngste lag blev aflejret af Det Ungbaltiske Fremstød. Gletsjeren gled hen over området fra syd-sydøst, og de underliggende lag blev alle foldet. Den har efterladt et moræ-

nelag som en vandret liggende drapering hen over de foldede lag.

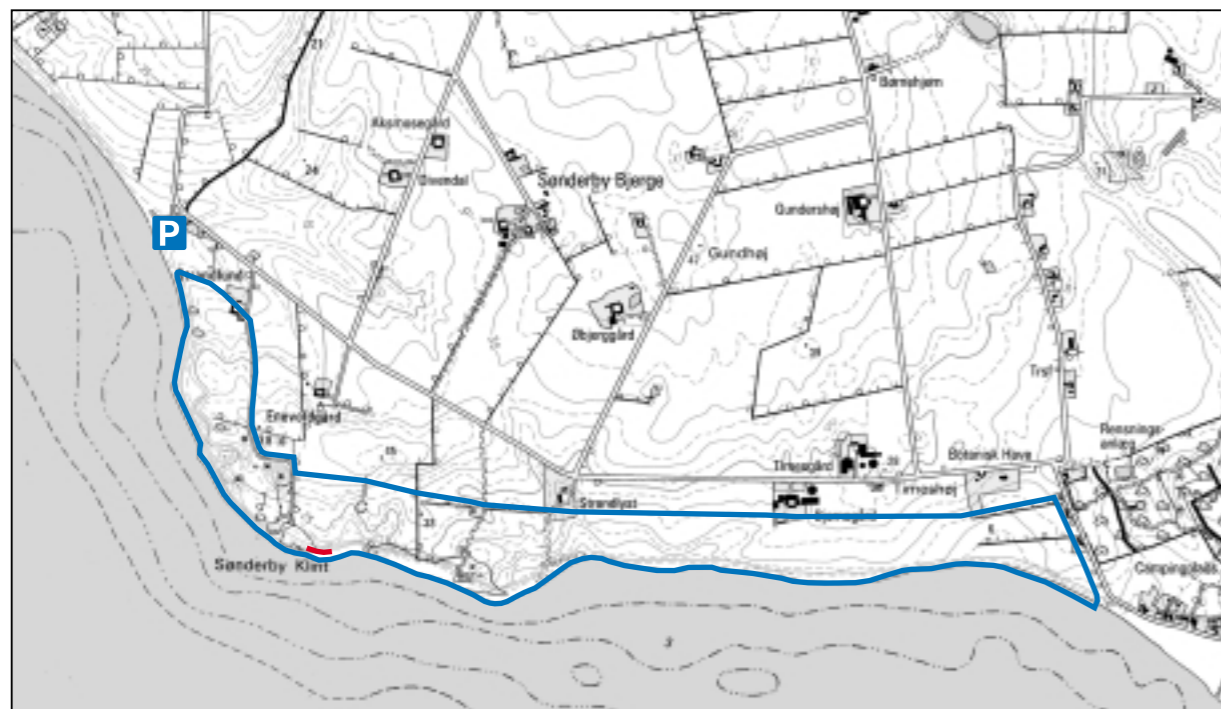
Da gletsjeren til slut smeltede bort, lå der klumper af dødis i området, som sank ned i den nøgne, bløde jord. Da dødisklumperne smeltede i slutningen af istiden, samlede vandet sig som små søer i disse lavninger.

Der er ikke fundet morænelag fra Bælthavs-fremstødet, der var Fyns sidste gletsjer. Det er derfor sandsynligt at Bælthavs-fremstødet ikke nåede længere op gennem Lillebælt end til Horne Land (lokalitet 128).

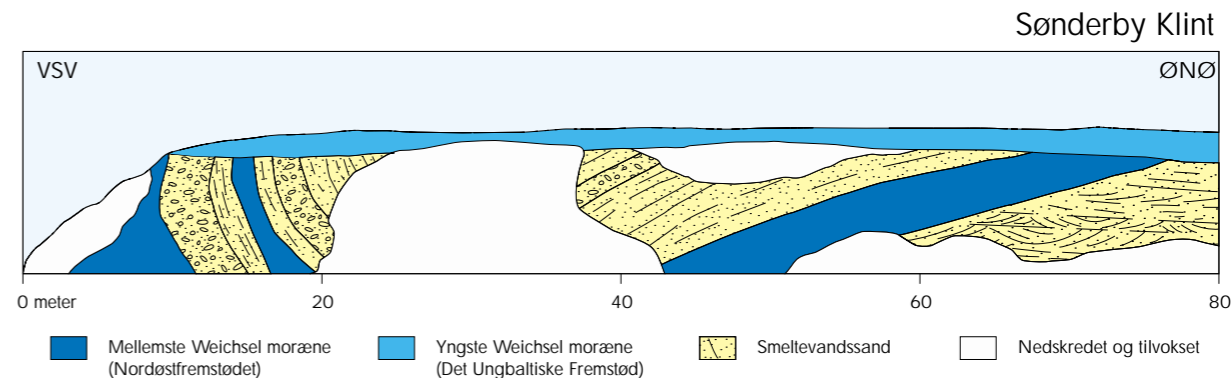
På havbunden ud for klinten findes områdets ældste aflejringer, der er tørv fra Eem mellemistid. Tørven, der ikke længere kan ses i klinten, blev dannet i en sø der eksisterede i starten af Eem.

Udnyttelse

Lige inden for klinten findes fire nedlagte grusgrave. Den ene af gravene har leveret materialerne til den Gamle Lillebæltsbro.

Figur 127.1. Sønderby Klint syd for Assens. Målestok 1:25.000. Profilet på figur 127.2 er markeret med rødt.

Figur 127.2. Lagene i et udsnit af den midterste og højeste del af klinten, neden for Enevoldsgård. For at se lag fra Det Gammelbaltiske Fremstød, skal man gå længere mod øst. Efter Michael Houmark-Nielsen (1987).

Værdi

Den velblottede klint viser et værdifuldt udsnit af den glaciære lagserie fra sidste istid og har derfor stor forsknings- og undervisningsmæssig værdi. Den er således en vigtig lokalitet ved udredelsen af rækkefølgen af tre forskellige gletsjere fra Weichsel istiden, og dermed af det danske landskabs dannelse og historie. Klinten besøges desuden af mange stensamlere.

Beskyttelse

Kystsikring bør undgås, så den frie erosion på klinten til stadighed kan blotlægge de interessante lag, ligesom tilplantning og tekniske anlæg vil sløre dem. Klinten er særligt beskyttelsesområde for geologi og landskab i Fyns Amts regionplan.

Litteratur

Milthers, V. (1940): Kortbladet Vissenbjerg.

Figur 127.3. Det kan være svært umiddelbart at bestemme de forskellige morænelers- og smeltevands-lag. Fotoet er taget ved den midterste del af klinten neden for Enevoldsgård. Foto: Gunnar Larsen (2000).

Danmarks Geologiske Undersøgelse, 1. række, nr. 19.

Houmark-Nielsen, M. (1987): Pleistocene stratigraphy and glacial history of the central part of Denmark. Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening, bind 36, hæfte 1-2.

Assens Kommune.
Privat eje.

Figur 127.4. Smeltevandslagene i klinten kan være meget stenrige. Derfor besøges området tit af stensamlere. Foto: Bjørn Wissing (2000).